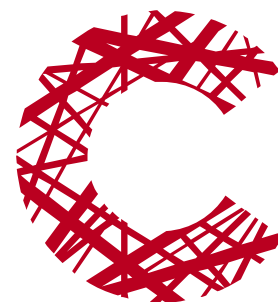

CAMBIO

3

Klok terminologi- och ontologianvändning

Mikael Nyström

2021-01-13

CAMBIO

4

Styrkor och svagheter – ontologi och informationsmodell

5

Styrkor och svagheter

Snomed CT

Ontologi		Vad, Hur och Varför
	+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
	++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++		Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++		Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell		Vem, När och Var

openEHR

6

Styrkor och svagheter

Ontologi		Vad, Hur och Varför
	+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
	++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++		Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++		Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell		Vem, När och Var

7

Informationsmodell

Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang

Datotypen DV_DATE, t ex 2021-01-13

Datotypen DV_TIME, t ex 08:30

Datotypen DV_DATE_TIME, t ex 2021-01-13T08:30

Datotypen DV_DURATION, t ex P1DT05H

Datotypen DV_QUANTITY, t ex 130 mmHg

Datotypen DV_TEXT, t ex "Patienten har sedan en vecka ..."

Datotypen DV_IDENTIFIER, t ex 121212-1212

Systoliskt, DV_QUANTITY,

"Det högsta systemiskt arteriella blodtrycket uppmätt systoliskt eller under sammandragningsfasen av hjärtcykeln.",

Egenskap: Tryck

8

Informationsmodell

Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang

Vad finns dokumenterat i patientens journal under år 2018?

Matematiskt uttryck

2018-01-01 ≤ DV_DATE ≤ 2018-12-31

2018-03-28

2018-04-12

2018-11-06

9

Styrkor och svagheter

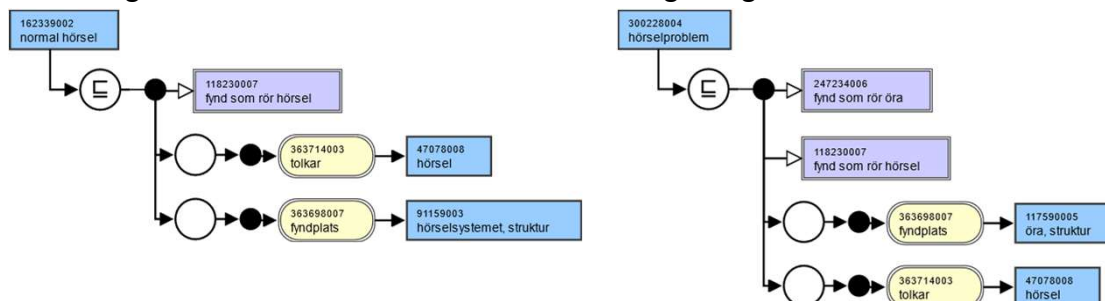
Ontologi		Vad, Hur och Varför
	+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
	++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++		Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++		Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell		Vem, När och Var

10

Ontologi

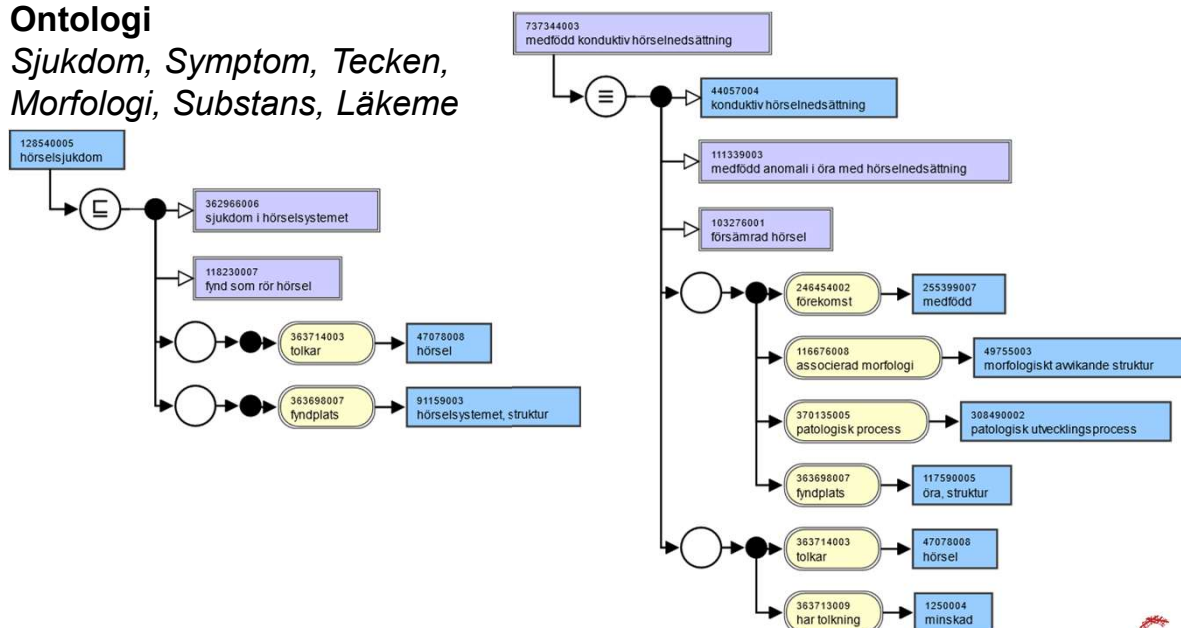
Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism

11

Ontologi

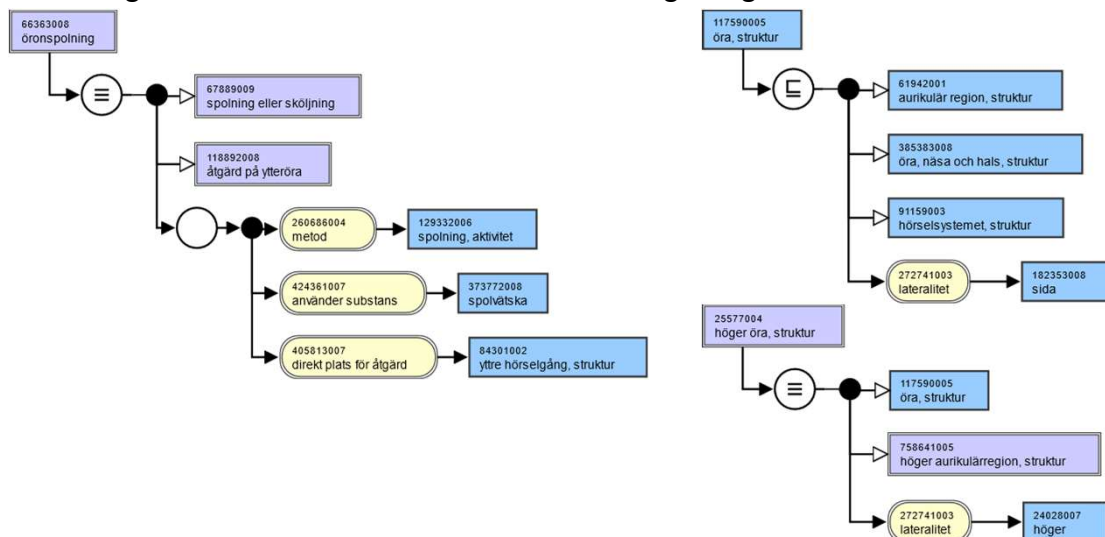
Sjukdom, Symptom, Tecken, Morfologi, Substans, Läkeme

12

Ontologi

Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism

13

Ontologi

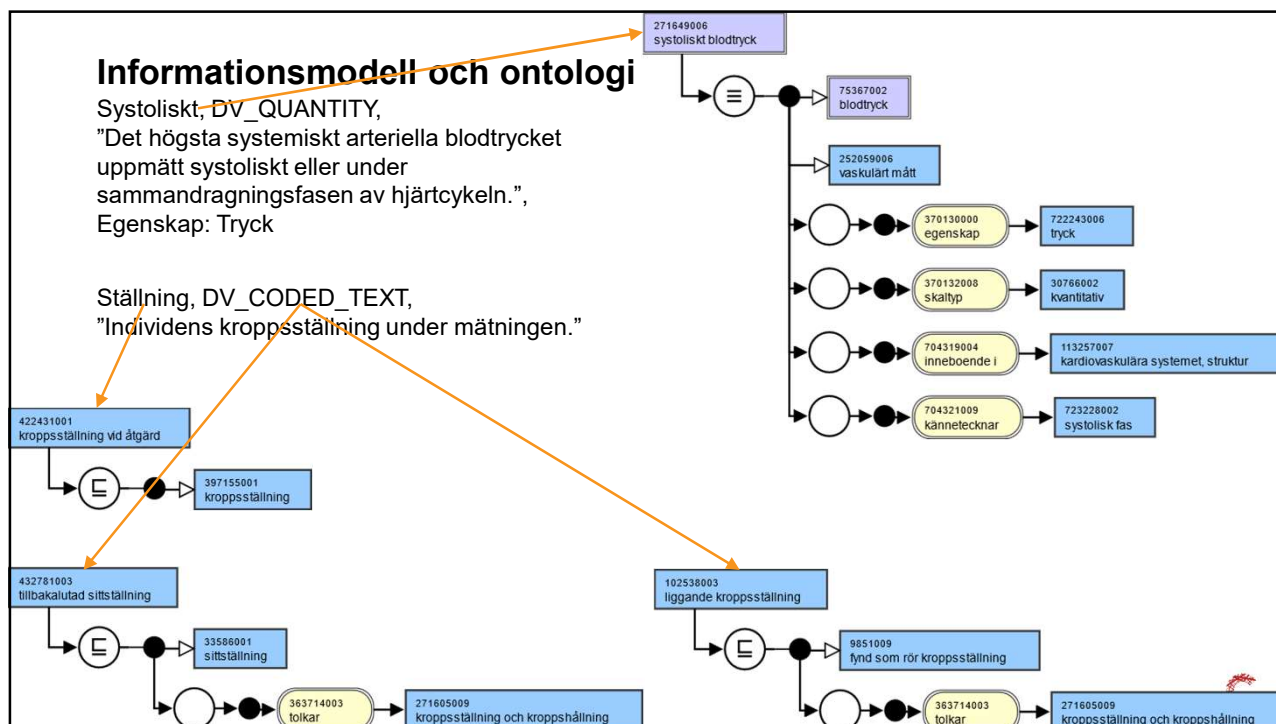
Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism

Vad finns dokumenterat i patientens journal om hörselns funktion?

Expression Constraint Language

<< 118230007 | fynd som rör hörsel |
 866003005 | tonal tinnitus |
 836470009 | normalt hörseltest med stämgauffel |
 788873009 | auditiv synaptopati |
 783742004 | syndrom med konduktiv dövhet och missbildat yttöra |
 783614008 | familjärt steroidresistent nefrotiskt syndrom med sensorineural dövhet |
 783555001 | syndrom med hypotrikos och dövhet |
 783097004 | Sticklers syndrom, typ 3 |
 782942003 | syndrom med divertiklar i calices renales och dövhet |
 782752005 | syndrom med perifer neuropati, myopati, heshet och hörselnedsättning |
 ...

14

15

Styrkor och svagheter

Ontologi	Vad, Hur och Varför
+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++	Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++	Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell	Vem, När och Var

16

Informationsmodell

Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar

Systoliskt, DV_QUANTITY, 0..1,

"Det högsta systemiskt arteriella blodtrycket uppmätt systoliskt eller under sammandragningsfasen av hjärtcykeln.",

Egenskap: Tryck, Enheter: 0.0..<1000.0 mm[Hg], Maximalt antal decimaler: 0

17

Informationsmodell

Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar

Blodtryck,

"Den lokala mätningen av artärblodtrycket som är ett surrogat för artärtryck i systemcirkulationen.

Vanligtvis refererar användningen av termen blodtryck till mätningen av brakialartärtrycket i överarmen."

Systoliskt, DV_QUANTITY, 0..1,

"Det högsta systemiskt arteriella blodtrycket uppmätt systoliskt eller under sammandragningsfasen av hjärtcykeln.",

Egenskap: Tryck, Enheter: 0.0..<1000.0 mm[Hg], Maximalt antal decimaler: 0

Diastoliskt, DV_QUANTITY, 0..1,

"Det minsta systemiskt arteriella blodtrycket uppmätt diastoliskt eller i hjärtcykelns avslappningsfas.",

Egenskap: Tryck, Enheter: 0.0..<1000.0 mm[Hg], Maximalt antal decimaler: 0

Blodtryck, vid testcyklning:

I vila:

Blodtryck
...

Efter 1 min:

Blodtryck
...

Efter 5 min:

Blodtryck
...

Endast blodtryck

18

Styrkor och svagheter

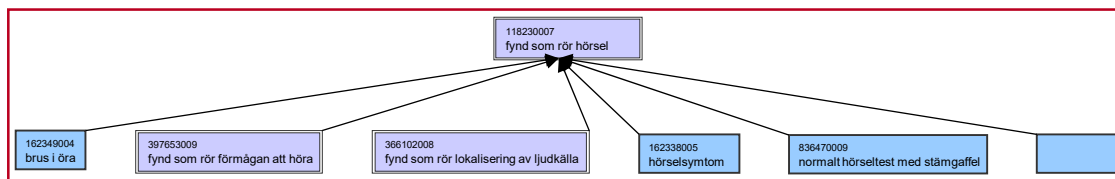
Ontologi		Vad, Hur och Varför
	+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
	++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++		Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++		Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell		Vem, När och Var

19

Ontologi

*Semantiska begränsningar,
Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)*

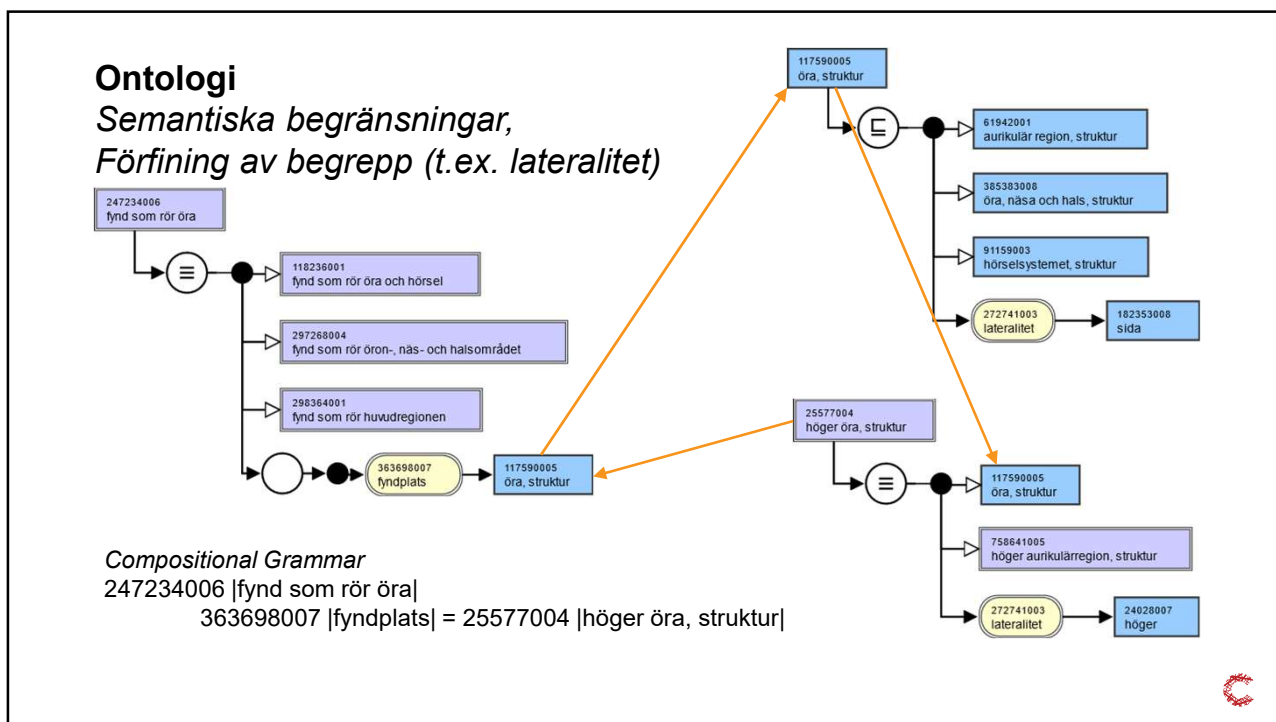
Expression Constraint Language

<< 118230007 | fynd som rör hörsel |
(454 begrepp matchar sökningen)

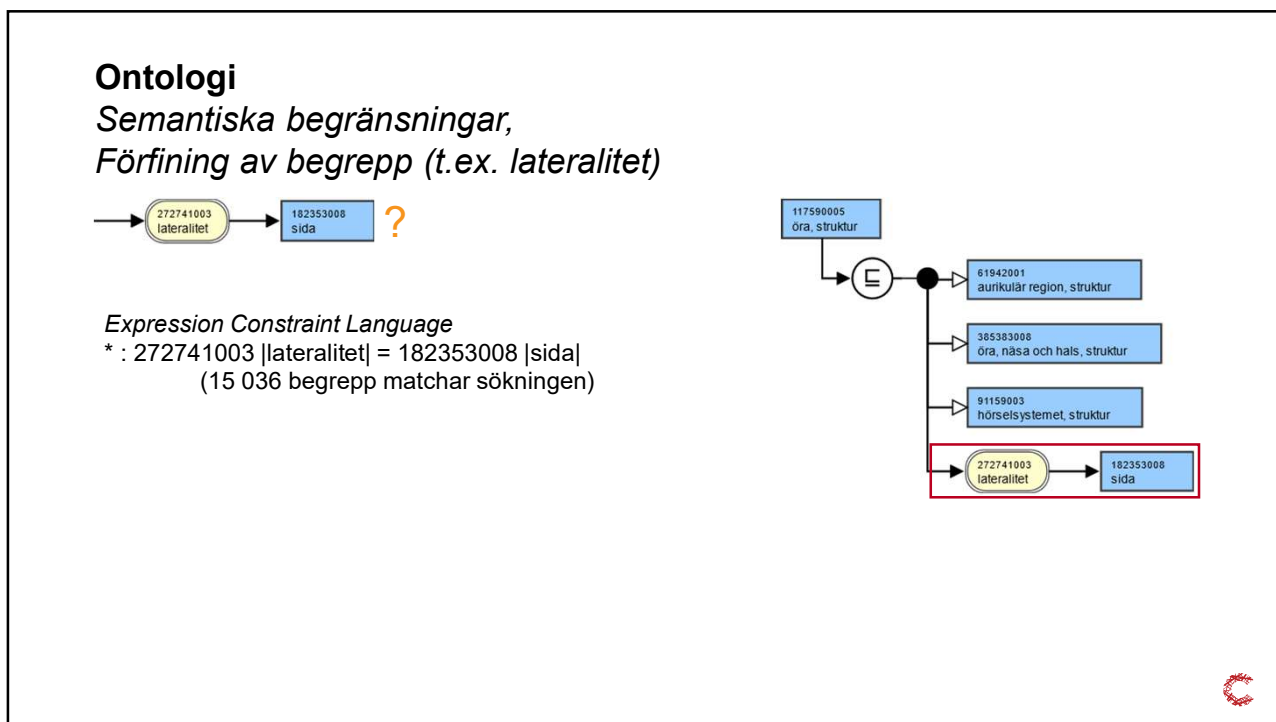
<< * : * = << 91159003 |hörselsystemet, struktur|
(2307 begrepp matchar sökningen)

20

21

22

Styrkor och svagheter

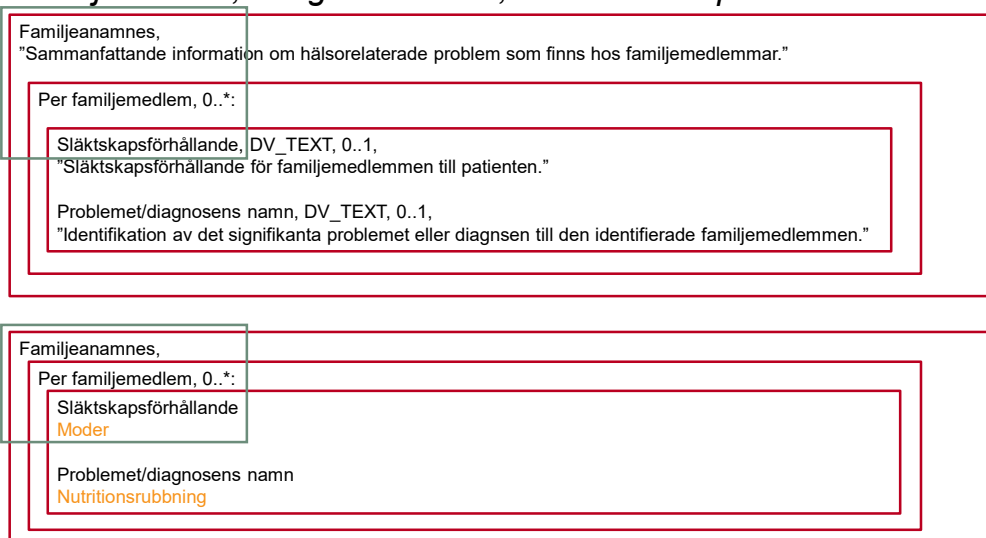
Ontologi		Vad, Hur och Varför
	+++	Sjukdom, Symptom, Tecken, Åtgärd, Kroppsstruktur, Morfologi, Substans, Läkemedel, Utrustning, Organism
	++	Semantiska begränsningar, Förfining av begrepp (t.ex. lateralitet)
+	+	Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar
++		Strukturella begränsningar av klasser och attribut, Relationer mellan journalanteckningar
+++		Datum, Tider, Löptider, Kvantiteter, Text, Instanser (t ex av människor, organisationer och platser), Sammanhang
Informationsmodell		Vem, När och Var

23

Informationsmodell

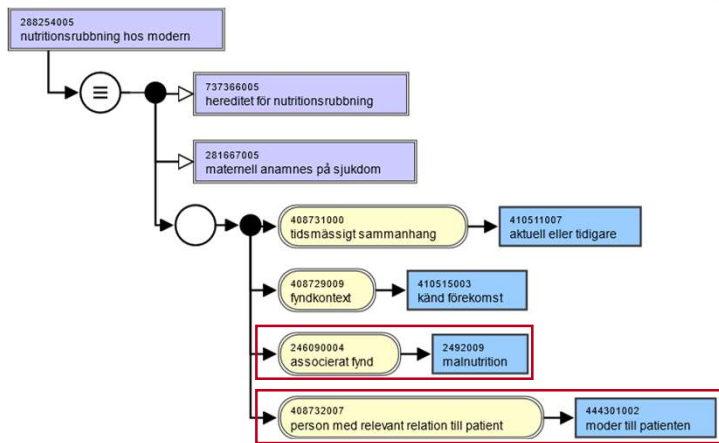
Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar

24

Ontologi

Kontextberoende kliniska situationer, Närvarande / frånvarande / osäkert, Familjehistoria, Tidigare historia, Remitterad / planerad / klar

Informationsmodell

Problem/Diagnos, 0..*:
 Problemet/diagnosens namn
 Hörselproblem

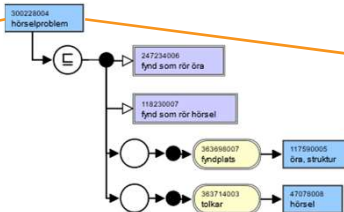
Familjeanamnes,
 Per familjemedlem, 0..*:
 Släktskapsförhållande
 Moder
 Problemet/diagnosens namn
 Nutritionsrubning

Compositional Grammar

243796009 |omständighet som rör visst sammanhang| :
 { 408731000 |tidsmässigt sammanhang| = 410511007 |aktuell eller tidigare|,
 408729009 |fyndkontext| = 410515003 |känd förekomst|,
 246090004 |associerat fynd| = 2492009 |malnutrition|,
 408732007 |person med relevant relation till patient| = 444301002 |moder till patienten| }

respektive

Ontologi

Problem/Diagnos, 0..*:
 Problemet/diagnosens namn
 Hörselproblem
 Problemet/diagnosens namn
 Nutritionsrubning hos moder

